

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 26 mars au 4 avril 2023

Souguia n° 88

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Pessah

Vente du Hamets (3)

Faire une Mehitsa et le texte de vente

Selon les Poskim, il faut faire une Mehitsa (séparation) pour séparer le Hamets que l'on vend lorsqu'il se trouve à la maison. Nous devons comprendre les raisons et quelles sont les différentes possibilités de satisfaire ce besoin. Nous nous pencherons ensuite sur quelques points concernant le texte de vente. Enfin nous pourrons entamer la semaine prochaine pour les quelques jours qui précèdent Pessah', et étudier les précisions que le Rav Moshe Steinboukh donne concernant l'acte de vente.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Haim Dan Patrick ben David

1. Mehitsa devant le Hamets

Quelle est la Mah'loket concernant du Hamets vendu sur lequel nous n'avons engagé aucune responsabilité ? Pouvez-vous déduire une « koula » concernant le Din de la Méhitsa ?

(Ce Choulkhan Aroukh ne concerne pas la vente mais le Din d'un non-juif qui entrepose du Hamets chez un juif, mais nous pouvons le transposer au Din de la vente)

שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תמ סעיף ב

ואם אינו חייב באחריותו, אינו חייב לבערו אפילו אם כבש תחת ידו, כגון שהוא גר תושב ושרוי עמו בחצר. וצריך לעשות לפניו מחיצה גבוה י' טפחים, כדי שלא ישכח ויאכלנו. הגה: וא"י שהניח חמץ בבית ישראל בלא רשותו, כופה עליו כלי (ריב"ש סי' ת"א); ודוקא בי"ט, אבל אם הוא קודם יום טוב צריך לעשות מחיצה (ע"ל סימן תמ"ו סעיף א').

בית יוסף אורח חיים סימן תמ אות ב ד"ה ואם אינו

וצריך לעשות לפניו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. שם (ו.) אמר רב חמצו של גוי עושה לו מחיצה גבוהה עשרה ומדברי רבינו נראה דבלא קיבל אחריות מיירי וכן פירש רש"י (ד"ה חמצו של נכרי) וכן נראה מדברי הרמב"ם (פ"ד ה"ב) וכתב הרב המגיד שזה דעת קצת מפרשים אבל בעל העיטור והרמב"ן וקצת מן האחרונים מפרשים דבלא קיבל עליו אחריות לא בעינן מחיצת עשרה אלא מפנהו לכל מקום כדי שלא ישל בו, ובקבל עליו אחריות די לו ביחד בית ובמחיצת עשרה דכיון דיחד לו בית לאו ברשותו הוא אף על גב דקיבל עליה אחריות עד כאן לשונו:

פרי חדש אורח חיים סימן תמ סעיף ב

וצריך לעשות לפניו מחיצה כו'. בפרק קמא [פסחים ו, א] מימרת רב חמצו של גוי עושה לו מחיצה עשרה טפחים, ואם של הקדש אינו צריך, מאי טעמא מבדל בדילי אינשי מיניה. וכתב המגיד משנה [חמץ ומצה ד, ב] דלדעת רש"י [שם ד"ה חמצו של גוי] והרמב"ם [שם] מיירי בחמץ דלא קבל עליו אחריות דמותר להשהותו עושה לו מחיצה בי"ד משום היכר, אבל בעל העיטור [הלכות ביעור חמץ קכא, ג] והרמב"ן [ריש פסחים ד"ה הא] מפרשים דבלא קבל עליו אחריות לא בעינן מחיצה עשרה אלא מפנהו לכל מקום כדי שלא ישל בו, ובקבל עליו אחריות די ביחד לו בית ובמחיצת עשרה, ע"כ. וזה תימא בעיני דהא על כרחך מחיצת עשרה אינה אלא מדרבנן ומשום היכר כדמוכח בהדיא מהא דאמרין ואם של הקדש אינו צריך כו', ואף על פי שמדברי המגיד משנה משמע שלא היה גורס כן, עיקר הגירסא כמו שכתבתי וכן העתיק הרמב"ם [שם]. ועוד דהא בברייתא [פסחים שם] לא קתני אלא ייחד לו בית אין זקוק לבער ואילו מחיצת עשרה לא קתני, אלמא דמדאורייתא סגי בייחוד בית, וא"כ מאי שנא דבלא קבל עליו אחריות סגי אם מפנהו לצד אחד ולא הצריכו חכמים מחיצה עשרה, ובקבל עליו אחריות הצריכוהו מחיצה עשרה מלבד הייחוד. ולי נראה עיקר דאפילו דלא קבל עליו אחריות צריך מחיצה עשרה מדרבנן משום היכר וכפירוש רש"י:

נהר שלום על שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תמ סעיף ב

כתב הפר"ח [...] וקושיתו הראשונה מתורצת מתוך דברי עצמו כי הרמב"ן והעיטור לא היו גורסים ההיא דבהקדש א"צ וקושיתו השניה אינה אלא לפי הבנתו שהבין בדברי הרמב"ן ודעימיה ז"ל דמ"ש דבקבל אחריות די ביחד לו בית ובמחיצת י' תרתי קאמר דבעיא יחוד בית ומחיצת י' ועמו הס"ר אין זו כוונתם אלא הכוונה דסגי ביחוד בית כמ"ש הברייתא או במחיצת י' כמ"ש רב שלא בא אלא להוסיף על הברייתא דלאו דווקא יחוד אלא מחיצת עשרה נמי סגי דבכל אחד מב' דברים אלו אינו מצוי בידו ורחמנא אמר לה ימצא מי שמצוי בידך ולא הוסיפו חכמים לגזור בזה דבר על דין תורה והעמידוהו על דין תורה אלא דבלא קבל אחריות אף על פי שאינו צריך לא זה ולא זה מכל מקום מפנהו למקום אחר שאינו רגיל בו כדי שלא ישל בו זו היא דעת השלמים האלה ואין על דבריהם סתירה מסוגיא דגמרא כלל:

Les mots du jour à apprendre :

Cloison	מְחִיצָה
Quelle est la raison ?	מָאִי טַעְמָא
Signe distinctif	הַיְכָר

Programme du lundi

*L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de
Haim Dan Patrick ben David*

מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים סימן תמ סעיף ב **פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תמ ס"ק I**
 כדי שלא ישכח. משום דלא בדילי מיניה כולי שתא משא"כ בשאר איסורים א"צ מחיצה דבדילי מיניהו:
 בי"ט. ואף על גב דאפשר לעשות מחיצה בסדין כמ"ש רס"י שט"ו מוטב לעשות בכפי' כלי מע"י סדין דסדין הולכין ובאין תחתיו:

אשל אברהם (בוטשאטש) סימן תמ

מחיצה. מקומות שאין בהם אוכלים ומשקים חמץ רק קמחים ותבואות שאינם ראויים לאכילה בעין לעת עתה, וגם אם יש בהם גם כן חשש ספק חמץ דאכילה, כיון שאין שם ודאי חמץ ראוי לאכילה, ומוכר המקום ההוא, רק שמשייר לעצמו חפצים במקום ההוא שנכנס לשם בתוך הפסח הרבה פעמים ואין מחיצה מבלדת. על כל זה אין חשש על זה, כיון שאין ודאי חמץ הראוי לאכילה בחדר ההוא, ומכל שכן כשאין זה מקום קביעת דירתו אין בזה חשש כלל:

ביאור הלכה סימן תמ סעיף ב

כדי שלא ישכח ויאכלנו - מסתימת הפוסקים משמע דל"ד פת שאפשר לאכול תיכף בנטילתו כמו שהוא אלא אפילו מיני חמץ שא"א לאוכלם כ"א אחרי אפיה ובישול ג"כ חיישינן שמא ישכח ויקחו ויבשלו וצריך מחיצה ול"א דאדהכי והכי יזכור שהוא חמץ וכ"מ קצת מלשון הרמב"ם שכתב שמא ישכח ויסתפק ממנו עיין שם ועיין בספר אשל אברהם להגאון מבוטשאטש שכתב להקל בכגון זה אם הקמחים אינם ודאי חמץ רק חשש חמץ עיין שם שמגבב איזה קולות בזה. ודע עוד דאפילו במקום שנוהגין איסור בפת עכו"ם ג"כ צריך מחיצה ול"א דבלא"ה בדילי מיניה דלא אמרו כן בש"ס אלא בחמץ של הקדש ומשום דהקדש חמירא דאית ביה מעילה וכולי עלמא זהירי ביה ולא כן בפת גוי שאינו אלא חומרא בעלמא כ"כ ר' מנוח וכן הסכים במאמר מרדכי שלא כרא"מ שרצה להקל בזה עיין שם:

חזון איש או"ח סימן קפ"ד הערות למסכת פסחים דף ב. ד"ה תוס' ד"ה אור

ישרף ופקידנו ציד נכרי, ומיכה מכירה לנכרי ודאי מהני אם עושה נו מחיצה, והלכך אם יש לו מקומות שטורה עליו לצודקן יכול למכור את החמץ שאינו ידוע לו או הידוע לו שבמקומות ההם ויעשה להם מחיצה ויבא פטור מצדיקתו, וכן יכול להניח חדר אחד בלא צדיקה ויסגור את הדלת במסמר כדי שלא יכנס לחוכו בפסח. ואם מכר גם את החדר לנכרי אפשר שא"ל סגירת הדלת ואף אם נכנס צו צדיקתו לית לן צד דהא לא חסרו חכמים לנכוס לנכרו בפסח.

Selon le Psak Halakha suivant dans H'ochen Michpat, pouvez-vous donner une autre explication à la nécessité de la Méhitsu ?

רמ"א חושן משפט הלכות מקח וממכר סימן ר סעיף א

[...] אם המוכר השכיר לו חצר עצמו, והמטלטלין שמוכר לו מעורבין עדיין עם שאר מטלטלין של מוכר, מקרי חצר שאינו משומר ולא קנה (הגהות מרדכי פ"ק דמציעא) [...].

נתיבות המשפט חידושים סימן ר ס"ק ג

[...] כשהחצר היה של המקנה רק שהשכיר להקונה מקום (בפירות) [הפירות] ולא היה הפסק המחיצות בין המטלטלין שקנה לשל המוכר, אז מיקרי אינו משתמר ולא קנה [...].

Les mots du jour à apprendre :

Drap	דָּרָפִין
Va-et-vient, ballant	נָע וְנָד
Mélangé	מְעֻרָב

Programme du mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de
Haim Dan Patrick ben David*

Quel est le Din selon le Rav Menashe Klein zatsa"l pour les armoires où l'on entrepose le Hamets vendu ?

שו"ת משנה הלכות חלק ח סימן קפט

בענין להחזיק חמץ שנמכר, בארונות (קלאזעטס בלע"ז) עוד להנ"ל

ב) ועל דברת שאלתו באנשים המוכרים חמצם לעכו"ם קודם פסח כמבואר בש"ע ומניחים סמים ורפואות בבית שמוש בארגז קטן הנקרא "מעדעסין טשעסט" רק **שסוגרים הארגז עם טייפ ומדביקים עליו פתקא שנכתב עליו "חמץ" אי מותר להחזיקו בבית שהרי מדינא דגמ' חמצו של עכו"ם צריך מחיצה גבוהה עשרה טפחים דוקא.**

הנה בגמ' פסחים דף ו' ע"א אמר רב חמצו של נכרי עושה לו מחיצה עשרה טפחים משום היכר ואם הוא של הקדש אינו צריך מ"ט מבידל בדילי אינשי מיניה ע"כ ופרש"י עושה לו מחיצה בי"ד משום היכר שלא ישכח ויאכלנו ולא סגי ליה בכפיית כלי כל שבעה שהכלי ניטל לצורך ומיהו ההוא דלעיל לא אפשר ליה במחיצה ומשום חד יומא סגי ליה בכפיית כלי ובלילה יבערנו ע"כ. ובד"ה חמצו של נכרי פרש"י דמיירי בלא קבל עליו אחריות, ור"ת פי' דאפילו באחריות מיירי ומשמע דשלא באחריות לא בעי עשרה אלא סגי בפינוי למקום שלא ישל בו ומשמע נמי דהטעם דבעינן מחיצה עשרה משום היכר שלא ישכח ויאכלנו, אמנם הר"ח כתב דחמץ של נכרי צריך מחיצה עשרה טפחים כדי שיצא מרשות ישראל לגמרי ע"ש משמע דאינו משום היכר לחוד ואפשר דמודה להטעם משום היכר כמו שאמרו בגמ' אלא שצריך לעשות היכר גדול של מחיצה עשרה שע"ז נראה שיצא מרשות ישראל לגמרי וי"ל.

והרי"ף והרמב"ם והרשב"א פי' כרש"י דאפילו בלא קיבל עליו אחריות והרמב"ן ובעל העיטור והרא"ש כר"ת דבלא קיבל אחריות לא בעי מחיצה י' ובש"א"א סי' ע"ח כתב דרוב הפוסקים פסקו כר"ת. ובש"ע א"ח סי' ת"מ ס"ב פסק

דבאינו חייב באחריות צריך לעשות לפניו מחיצה י"ט כדי שלא ישכח ויאכלנו משמע דפסק כרש"י וסייעתו ועיין ט"ז שם סק"ב דבקבל עליו אחריות לא מהני מחיצה ואפילו יחד לו בית לא מהני ועיין מאמ"ר. ולא אכחד מעטי דמה שכתבו הפוסקים דדעת ר"ת דלא בעי מחיצה אם לא קבל עליו אחריות ונמצא דפליג על רש"י בתרתי ולפענ"ד מדברי ר"ת שלפנינו אינו מוכרח והוא דלרש"י בעי מחיצה בלא קיבל עליו אחריות ובקבל עליו אחריות לא מהני מחיצה ור"ת פליג דאפילו קבל עליו אחריות נמי מהני מחיצה אבל מנ"ל דלר"ת בלא אחריות לא בעי מחיצה כלל אפשר דר"ת לא פליג אלא בחדא כלומר בקבל עליו אחריות דלרש"י לא מהני מחיצה ולר"ת בהא נמי מהני מחיצה אבל בלא קבל עליו אחריות מודה לר"ת דבעי נמי מחיצה וז"ל התוס' פסחים הנ"ל ופר"ת דאפילו באחריות מיירי וכו' הנה שכתב דאפילו באחריות מיירי ולשון אפילו משמע לא מיבעיא בלא אחריות דמהני אלא אפילו באחריות מיירי דסגי במחיצה עשרה אבל מנ"ל דבלא אחריות מהני אפילו בלא מחיצה דודאי עדיף טפי למעט במחלוקת ולומר דבלי אחריות בין לרש"י ובין לר"ת בעי וסגי במחיצה ובקבל עליו אחריות לרש"י לא מהני מחיצה ולר"ת אפילו כה"ג מהני, גם הרא"ש דייק בלשונו דאפילו באחריות שרי ושכ"כ הראב"ד ז"ל ועיין ק"נ שם אות ש' וצ"ע.

ברם ה"ה פ"ד מהחומ"מ ה"ב כתב וז"ל אבל בעל העיטור והרמב"ן ז"ל וקצת אחרונים מפרשים דבלא קבל עליו אחריות לא בעינן מחיצה עשרה אלא מפנהו לכל מקום כדי שלא יכשל בו ובקבל עליו אחריות די בייחד בית ובמחיצה עשרה ע"ש הנה יראה דדעת העיטור והרמב"ן ז"ל הם דעה שלישיית ולא דעה אחת עם ר"ת ונמצא ג' חלוקות בדבר דעת רש"י והרי"ף ורמב"ם דוקא בלא קיבל אחריות ודעת ר"ת דבלא קבל וגם בקבל עליו אחריות מהני מחיצה י"ט ודעת הבעל העיטור והרמב"ן דבלא קיבל אחריות לא בעי י"ט כלל ועיין ביאור הגר"א סי' ת"מ אות ב' ס"ב דלא כרמב"ן ובעה"ט דס"ל כר"ת כו' וצ"ע. ועיין פר"ח כאן אות ב' ובמקור חיים ומגן האלף. ולפמ"ש נראה דנידון תלוי במחלוקת הנ"ל שהרי אחר שמכר חמצו לעכו"ם בע"פ הו"ל חמצו של נכרי ברשותו של ישראל שהופקד ברשותו של ישראל שלא באחריות דלרש"י וסייעתו בעי מחיצה דוקא ולר"ת וסייעתו אין צריך מחיצה ולדידן עכ"פ לבעה"ט ורמב"ם א"צ מחיצה כלל וכיון שכן לכאורה י"ל להחמיר לכתחלה עכ"פ ועיין ח"י דכתב דוקא מחיצה עשרה.

ברם מה שנלפענ"ד לישב מנהג העולם והוא דנראה לחדש דהני ארגזים שהם מחוברים על הכותל והם סגורים ואין הארגז רחב יותר מג"ט א"כ הרי זה בטל לגבי כותל וא"כ הו"ל כמחיצה עשרה שהרי באמת יש כאן מחיצה המבדלת בין החמץ ובין האדם דכל הכותל הוא המחיצה ונעשה החמץ כאלו מונח בפנים הכותל וכיון שעושה טייפ או סוגר במפתח כדי שלא יוכל לפתוח הו"ל החמץ רשות בפני עצמו ומהני בשביל ההיכר לכ"ע ונראה דבכה"ג מהני אפילו קבל עליו אחריות לר"ת וסייעתו דעכ"פ איכא מחיצה.

שנית נלפענ"ד לחדש דלא פליגי הפוסקים אי בעי מחיצה דוקא ואי מהני מחיצה אלא בחמץ בעין כגון פת וכיוצא בו שהרי נתנו ז"ל טעם למחיצה זו משום דחמצו של עכו"ם לא בדיל מיניה כל השנה וחמצו של הקדש בדיל מיניה ועיין תוס' לעיל דף ב' ע"א דמה"ט לא גזרו בשאר איסורים לבערם מתוך ביתו ועיין מג"א סי' ת"מ סק"ג ונראה דדוקא חמצו של עכו"ם כגון פת דלא בדילי אינשי מיניה גזרו ועיין רא"ש נדרים סוף דף מ"א גבי מוודר הנאה מחבירו אוכל עמו על השלחן וז"ל ולא חיישינן שמא יאכל עמו ועיין ש"ך יו"ד סי' פ"ח מה שהקשה על הפוסקים וכתב ונ"ל דהא"ח נמי מודה אלא דשאני התם דעל הלחם יחיה האדם ורגיל בו כל השנה ולא בדילי אינשי מיניה וכה"ג כתב הרא"ש פ' אין מעמידין גבי בישול עו"כ דפת צריך הרחקה טפי משום דעל הלחם יחי' האדם ומביאו ב"י סי' קי"ד ועיין באחרונים ולפ"ז נראה בדידן נמי דהני מיני רפואה וכיוצא בזה כיון דבכל השנה נמי בדילי אינשי מיני' ואין אוכלין אותן אלא לחולה וכיוצא בו כה"ג סגי אם מניחו במעדעסין - טשעסט אפילו אי לא הי' לן טעם הנ"ל אלא כל שעושה טייפ עליו וצ"ע שהוא של חמץ סגי ליה ובאמת כי נהוג עלמא אפילו שאר כלי חמץ שמניחים בארגזים קלאזעטט בלע"ז בבית ולית מאן דחש לה והנח להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם.

אלו דברי ידידו המברכו בברכת התורה שיזכה ללמוד תורה לשמה מתוך נחת והרחבת הדעת דושה"ט בלב ונפש, מנשה הקטן

Les mots du jour à apprendre :

Note	פְּתָקָא
Il me semble à mon humble avis	נלפענ"ד - נְרָאָה לְפִי עֲנִיּוֹת דְּעֵתִי
Là-bas c'est différent	שְׂאֵנִי הֵתָם

Programme du mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Haim Dan Patrick ben David

Doit-on donner la clef au non-juif ? Les étagères du mur ont-elles une entité différente du sol qui a été vendu ? Réponses du Rav Betsalel Shtern zatsa''l

שו"ת בצל החכמה חלק ו סימן לד

דין מכירת חמץ שע"ג מדף של ארון קיר. - כשהמדף נבנה עם הכותל, - כשהוא רק מונח על הבליטות שבכותל. - אגב חדר זה גם החמוצים שבמקומות אחרים. - מסירת מפתח של החדר המושכר אשר שאל כהדר"ג שליט"א במי שמוכר חמצו הנמצא בתוך ארון קיר על המדף, אם צריך להשכיר רק את המדף או גם את הקרקע שמתחת לארון הנ"ל ע"כ.

א) באמת קשה לי להבין שאלתו בזה, כי מה בין נדוננו ובין מה שענינו רואות מעשים בכל יום כי הדרים בעליות בקומה א' או אפי' בקומה ה' וי' מוכרים חמצם אגב קרקע רצפת דירתם, אעפ"י שרצפה ואויר או גם כמה רצפות ואוירים מפסיקים בין רצפת דירתם ובין קרקע עולם שתחת בנין הבית. א"ו כיון שהרצפה מחוברת אל כותלי הבית והם גוש אחד, נחשבת גם היא כקרקע כמו הכותל עצמו שהרצפה מחוברת אליו. עיי' ש"ך חו"מ (סי' צ"ה סק"ח) דלענין קנין וממונא חשוב בית כקרקע, דמשמע בכל דוכתי דבית נקנה בכסף ושטר וחזקה כמו קרקע ע"ש והסכים אליו בקצוה"ח שם, (סק"ג) וכ"כ גם בערוך השלחן שם (סעי' ג'). ואם כי המג"א (סי' תרל"ז סק"ז) דוחה דעתו וראיתו "די"ל דכיון דהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה נקנה הבית עמו דמטלטלין נקנה אגב קרקע" ע"כ ע"ש, לענ"ד לולא שאיני כדאי אמינא כי כוונת הש"ך בראיתו לומר כי בית נקנה בחזקה גם היכי שעשה מעשה החזקה בבית ולא בקרקעית הבית, דבזה אי נימא דדין הבית כדין מטלטלין א"כ כיון דמטלטלין אינן נקנין בחזקה לא קנה לא את הבית ולא את הקרקע וכדין עציץ נקוב המבואר בשו"ע חו"מ (סי' ר"ב סעי' י"ב) שאם מכרו לאחר עם הזרעים שבו והחזיק הקונה בעציץ אף את העציץ לא קנה מה"ט דמטלטלין אינן נקנין בחזקה עש"ה. ולכן כיון דמשמע "בכל דוכתי דבית נקנה בכסף ושטר וחזקה כמו קרקע" והיינו חזקה בבית ולא בקרקעית הבית, שפיר מוכח דלענין ממונא חשוב בית כקרקע, כנלענ"ד בס"ד נכון בכוונת הש"ך.

ב) מעתה גם רצפת העלי' המחוברת אל כותלי הבית והם גוש אחד חשובה כקרקע ושפיר מוכרין דיירי העליות את חמצם אגב אותה רצפה. וממילא שכן הוא גם במדפים של ארוני הקיר, אם המדפים הם מלבנים טיט ומלט ומחברים אל הקיר והם גוש אחד עמו, שפיר אפשר למכור החמץ שעליהם אגבם וא"צ להשכיר להקונה את הקרקע שמתחת להארון.

ג) אבל אם המדפים אינם מחברים אל הכותל, אלא שיש בליטות בכותל ועליהם שמים את המדפים, אז פשיטא שאינם נחשבים כקרקע, ואם נמצא חמץ על מדף כזה צריך למוכרו אגב קרקע שמתחת להארון.

ד) יתר ע"ז כי גם אם אחר ששם את המדפים של עץ על בליטות הכותל, חיברם בקצותם בצדדיהם ובזוויותיהם אל הכותל בטיט ומלט, ואפי' בעשה חריצין בכותל והכניס לתוכן קצות המדף וחיברן שם אח"כ אל הכותל בטיט, אין על המדף שחיבר אל הכותל דין קרקע, ואם יש עליו חמץ צריך למוכרו אגב קרקע, ולא סגי במה שמשכיר לו את המדף. עיי' שו"ת שערי דעה (ח"א סי' ס"ח ד"ה ואמנם) שמוכיח שיש מקום לחלק בין חבירו לגוף הקרקע דהוי כקרקע ממש ובין חיברו למחובר לקרקע דהו"ל תשמיש לתשמיש ע"ש שכתב לחלק בהכי לענין קבלת טומאה. ובאמת שגוף חילוק זה נזכר כבר בפרישה (חו"מ סי' צ"ה סק"ז) ושם לא לענין טומאה בלבד נאמרה אלא לכל מילי. כי הטור מביא שם דברי בעל העיטור דדוקא גידולי קרקע הוי כקרקע אבל תלוש ולבסוף חיברו כגון כותל בנין וצנור שקבעו וכוורת דבורים קי"ל כחכמים דמחובר לקרקע לאו כקרקע דמי ע"כ. וכ' עלה בפרישה שם, וצ"ע למה לא הביא בעה"ט גם דברי חכמים בדף של נחתומים דס"ל שהוא טמא (כצ"ל ומש"כ שם טהור ט"ס הוא) משום דמיחשב כתלוש אף על גב דקבעו בקרקע ואח"כ החליקו ועשאו לכלי וי"ל וכו' והיותר נראה משום דשם הדף הי' תלוש רק שנתחבר לכותל הבית כדפי' ר"ש שם וכותל בית עצמו הוי תלוש ולבסוף חיברו ואין זה חידוש כ"כ במה שאינו כקרקע וכו' עכ"ל. הרי דגם אם נאמר דתלוש ולבסוף חיברו הוי כקרקע, מה שחיבר לתלוש זה שחיברו י"ל דלא הוי כקרקע, ע"ש דמייא בנוגע לדיני שומרים ועוד, ולא לענין דיני טומאה בלבד כמש"כ בשו"ת שערי דעה הנ"ל. - לכן אם כי לא נזכר חילוק זה בפרישה להלכה נכון להחמיר כדברי השערי דעה לענינו. - ועיי' ביאור הגר"א יו"ד (סי' רצ"ד סק"ג) ובאגלי טל מלאכת קוצר (סעי' ג' סק"ט), ואכ"מ להאריך.

ה) ואפי' חמץ הנמצא על עמוד התחוב בקרקע ממש ואינו מחובר אליו בטיט, דינו של העמוד כתלוש וצריך למכור החמץ אגב הקרקע שתחת העמוד ולא אגב העמוד שמונח עליו. שהרי אפי' צנן שטמנו כולו בארץ ולא השריש אינו חשוב מחובר לקרקע ואינו חייב על תלישתו בשבת, ואם מקצת עליו מגולים וכאשר הצניעו בקרקע לא נתכוין

לזריעה מותר גם לכתחילה להוציאו מן הקרקע, עיי' שו"ע או"ח (סי' שי"א סעי' ח') וע"ש במ"ב (סקכ"ח) שמביא מדברי הש"ס גבי עמודים של אורג שהיו תקועים בקרקע הבית שאסור לטלטלן ממקומן שמא יבא להשוות הגומות אח"כ ע"ש. מבואר שאינו נחשב מחובר אפי' מדרבנן.

ו) ואמינא להביא ראיה לכל הנ"ל מהא דאיתא בברייתא (גיטין ל"ז א), תני הלל אין כותבין פרוזבל אלא על עציץ נקוב, ופריך נקוב אין אינו נקוב לא ואמאי האיכא מקומו ומשני לא צריכי דמנח אסיכי ע"כ. וכל עלה בחי' הרשב"א (שם ד"ה נקוב אין) וז"ל, וא"ת והא איכא מקום סיכי וכו' אלא ה"פ דמנח אסיכי וסיכי לאו דבעל עציץ נינהו אלא דבעל הקרקע נמצא שאין קרקע מושאל לו אלא סיכי וסיכי דנעיצו בקרקע לאו כקרקע דמי עכ"ל. וכוונתו דאם היינו אומרים דסיכי דנעיצו בקרקע כקרקע דמי אז גם אם לא השאיל בעל הקרקע והסיכי לבעל העציץ רק את חלק העליון של הסיכי שהעציץ מונח עליהם, נחשב כבר השאיל לו קרקע שהרי אז הסיכא כולה הוי כקרקע. אבל מכיון דסיכי דנעיצו בקרקע לאו כקרקע דמי ממילא העציץ המונח עליהם אינו מונח על קרקע. - וזה דין חמץ המונח על עמוד עץ התחוב בארץ דלא נחשב כמונח על הקרקע, וממילא כאשר בא למוכרו צריך להשכיר לעכו"ם את הקרקע שמתחת העמוד. - ועיי' שו"ת ערוגת הבושם (חאו"ח סי' ק"ט ד"ה גי"ה) אי צריך קרקע שתחתיו דוקא. וע"ש ש"כ כי כבר נתפשט המנהג שאינו מקנה להעכו"ם רק חדר אחד ואגב מקנה לו גם החמוצים שיש לו במקומות אחרים וכו"ה גם בנוסח שטר מכירה שנדפס בשם הח"ס ע"כ ע"ש. ובאמת ש"כ גם בנוסח שט"מ חמץ מכת"י הגאון בעל נוב"י הנדפס בשו"ת שיבת ציון (סי' י"א) וכ"כ להדיא שם (סי' יו"ד סוד"ה היותר) שאגב השכרת חדר זה יכול למכור גם חמץ שאינו בחדר הזה.

ז) ואמנם כ"ז בסיכי דגם בנעיצו בקרקע לאו כקרקע דמי וה"ה לעמוד התחוב בקרקע, אבל בית וכל המחובר אליו כגוש אחד, דהוי כקרקע כבש"ך חו"מ הנ"ל (אות א'), גם החמץ המונח בחלק שבראשו אפי' בקומה העשירית ויותר, חשוב מונח על גבי קרקע. לכן מדף הבנוי מטיט ולבנים ביחד עם כותלי הבית, החמץ הנמצא עליו נמכר אגב אותו מדף וא"צ להשכיר לעכו"ם הקונה את הקרקע שמתחת להמדף.

ח) ואשר שאל כבהדר"ג שליט"א עוד מדוע אין מקפידים כהיום על מסירת מפתחות שהיא מעכבת הקנין לדעת הרבה פוסקים. - עיי' שו"ת מהר"ש (ענגיל, ח"א סי' ל"ד ד"ה אך האמת) דדוקא ביחיד המוכר חמצו בעצמו להעכו"ם יש חסרון במה שאינו מוסר לו את המפתח, אבל לא במוכר חמצו ע"י שליח ובשעת המכירה נמצא העכו"ם בבית השליח והשליח אין בידו המפתחות של מקומות החמץ של משלחיו, כי אז סגי אפי' לכתחילה מה שכותבין בשטר המכירה, שרשות ביד העכו"ם ליקח המפתחות בכל עת שירצה ע"ש. ועיי' גם שו"ת ישועות מלכו (חאו"ח סוסי' ל"ט) דמסירת מפתח ודאי אינו אלא חומרא בעלמא. ובשו"ת שיבת ציון (סי' י"א ד"ה וצריך) אם שכותב, וצריך שיהי' המפתח מהחדר שבו החמץ מסור ביד הנכרי וכו' ע"ש, בנוסח שטר מכירה הנדפס שם לא נזכר מזה כלום. זה מוכיח שאין זה מדין קנין רק כדי שלא יהא נראה כערמה, גם בנוסח שטר מכירה שבס' שו"ת דברי מלכיאל (ח"ד סי' כ"ד) אין זכר ממסירת מפתח. אדרבה ממש"כ שם בביאור על השט"מ (אות ע"ד) מוכח להדיא שא"צ מסירת מפתח. וכדי שלא יהא נראה כהערמה די שיכתוב בשטר מכירה כי רשות ביד הקונה ללכת דרך רשותינו וכו' למקום שנשכר לו עש"ה. ועיי' גם שו"ת עמק שאלה (חיו"ד סוסי' צ"א) להקל בזה. - ואני בזמן שכהנתי כרב בחו"ל ומכרתי לנכרי גם חמצם של בני קהלתי, הקפדתי למסור לנכרי את המפתחות ממקומות החמץ שלי, כיון שבזה מכרתי אני בעצמי את החמץ שלי לנכרי הקונה שהי' אז בביתי, כי כן ראיתי שנהג אבא מארי הגאה"צ זצ"ל והי"ד. כן מסרתי להנכרי הקונה מפתחות החניות של בעלי מכולת, שעבורם הוכרחתי למכור גם חמץ גמור מאחר והם היו מוכרחים להחזיק בחנותם גם חמץ גמור כל זמן שחנותם היתה פתוחה, שאם לא כן היו מפסידים לקוחותיהם הנכרים. וכל זה ליתר שאת, אבל מאחרים שבשליחותם מכרתי גם חמצם לא הקפדתי כלל לקבל מפתחות. ואם קרה שמישהו הביא מפתח קבלתי ומסרתיו לעכו"ם הקונה ביחד עם מפתחות הנ"ל.

העולה להלכה: א) חמץ שע"ג מדף המחובר אל כותלי הבית והם גוש אחד, וממין הבנין, נמכר אגב אותו מדף וא"צ להשכיר הקרקע שמתחתיו (אות ב'). - ב) חמץ שע"ג מדף המונח ע"ג בליטות שבכותל נמכר אגב השכרת קרקע שמתחת להמדף (אות ג'). - ג) חמץ שע"ג מדף של עץ שבזוויתו חובר בטיט ובמלט אל הכותל, נכון למוכרו אגב קרקע שמתחת להמדף (אות ד'). - ד) חמץ שע"ג עמוד תקוע בקרקע ואינו חובר אליו בטיט, יש למכור את החמץ שעליו אגב הקרקע שמתחת להעמוד (אות ה'). - ה) ישוב למנהג שאין מוסרין לנכרי הקונה את החמץ, את המפתחות ממקומות שהחמץ הנמכר מאוחסן בהם (אות ח'). - ו) בהרבה מקומות נתפשט המנהג שאין משכירין לנכרי הקונה את כל המקומות שהחמץ מונח שם רק משכירין לו חדר אחד ואגב מוכרין לו גם החמץ שבמקומות אחרים (אות ו').

פעה"ק ירושלים ת"ו בב"א ט' כסלו ה' תשמ"ז, בדר"ש וכו'.

Les mots du jour à apprendre :

Mur	כוֹתֵל
Clef	מְפִתָּח
Transmis, dévoué	מְסוֹר

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Haim Dan Patrick ben David

2. Le texte de l'acte de vente

Quel formulation choisir pour permettre d'entrer dans la pièce vendue au non-juif pendant Pessah' ?

תשובות והנהגות כרך א סימן רצ

שאלה: חשש במכירת חמץ שלנו שלא חל

בזמן האחרון היות שמוכרים הרבנים בהרשאה של מאות ואלפי אנשים לעכו"ם אחד, ויש שרוצים ליכנס בפסח למקום שמוכרים, ולכן יש מוסיפין בשטר מכירה "והתנינו עמו שיהיה לנו ולכל המשלחים שלנו דריסת הרגל אף בתוך הפסח בתוך החדרים והמחסנים והארגזים וכל המקומות שמונח בהם החמץ", הרי שבתוך שטר מכירה, היהודי מפרש שיש לו זכות ליכנס למקומות בפסח, ולדעתי נכנסים בזה לחששות הרבה, עד שאפשר גם להסתפק בעיקר המכירה, ובית ישראל המוכרים חמץ באופן זה עוברים ח"ו איסור בל יראה ועוד כמה מכשולים וכמו שיבואר.

ונקדים שהרמב"ם פוסק בפ"ד דחמץ ומצה (ה"ז) "אבל לא ימכור לו [לעכו"ם] ולא יתן לו על תנאי ואם עשה כן הרי זה עובר בבל יראה ובל ימצא" ופירש בשו"ת "כתב סופר" (א"ח צ') דאף שלבסוף מקיים התנאי, מ"מ כיון שבפסח עצמו מיתלא תלי וקאי, עוברין בבל יראה, ואם כן כאן אם הגוי לא יקיים התנאי, ולא יתן ליהודים דריסת הרגל כהתחייבותו בתוך שטר מכירה הלא המכירה כאן חבילה אחת, ויתכן לומר שבטלה ע"י זה כל המכירה, ואם כן בפסח מיתלא תלי וקאי אם הגוי יקיים התחייבותו, ובכה"ג לא הותר ליהודי לקיים החמץ בפסח, ויש בזה חשש איסור בל יראה עד קיום התנאי.

ויודע אני שיטענו שזה אינו תנאי, רק התחייבות דלא תלוי בזה חלות המכירה, וכן כותבים במפורש בתוך השטר מכירה שאפילו לא יחול הקנין בדבר מסוים, או יהודי אחד לא ירצה ליתן החמץ, לא יתבטל על דברים שיכול לחול, מ"מ הלא מפורש בנוסח שפורסם שהכוונה באופן שהמכר לא חל באיזה דבר, או שאם אחד לא ירצה ליתן החמץ לא יבטל לשאר, אבל לא פירש שאם למשל מתנאי המוכר שיוכל להכנס, והקונה יסגור במשך הפסח החדרים ששכר, ולא יתן ליהודים ליכנס כהתחייבותו, שאי אפשר ליהודי ליבטל המכירה, וזהו תנאי אחר לגמרי, שבזה מסברא בודאי יש ליהודי זכות לבטל השטר מכירה, ובזה גופא עובר בבל יראה וכהנ"ל, שלא פירש גם בזה שאינו מבטל כל המכירה, ומוכח מתוכו שתנאי חשוב זה לאפשר דריסת הרגל מבטל המכירה.

אמנם גם אם לא נקבל הערה הנ"ל, נראה עוד דבמה שיש ליהודי זכות ליכנס יש לו זכיות בחצר גם כן, ולכן עכ"פ המוכרים ב"ג ליפטר מחובת בדיקה לא העילו שמה שע"י מכירות פטורין הוא משום דנעשה אינו שלו ואינו ברשותו, אבל כאן שבזכותו ליכנס ויכול לתבוע זאת, אפשר שחייב בבדיקה שכיון שיש לו זכות דריסת הרגל שם ומצוי הוא שם, יש לחוש שיבוא לאכול החמץ ששם.

אמנם אף אם יתכן שלא ע"י כל שותפות בעלמא או ע"י זכות דריסת רגל לחוד מתחייב בבדיקה, אבל כאן שהוא הבעה"ב בקנין הגוף של החצר, ובקנין פירות יש לו זכות דריסת הרגל, בזה נראה דיתחייב בבדיקה. וביותר יש להעיר שבעיקר המכירה פירשו המפרשים שבאמת זהו הערמה ובדאורייתא כה"ג לא מועיל, רק מאחר שלשיטת הרמב"ן והגר"א חמץ שאינו בביתו וברשותו אינו עובר מה"ת שנאמר בבתיכם, וכאן הלא משכיר החדרים לנכרי ואינו בביתו ורשותו (ובשכירות החדרים אינו הערמה כלל דגמר ומשכיר לימי הפסח, ולא דמי לחמץ שחוזר אחר הפסח) לכן בלאו הכי אינו עובר, אבל אם זכותו ליכנס, והוא ביתו ע"י זכות דריסת הרגל אפשר דאכתי חשיב ברשותו כיון שיש לו קנין הגוף בחצר וקנין פירות דדריסת הרגל. (הערת חתני הרב המופלג הרב ישכר שרייבער שליט"א).

ובשטר מכירת חמץ שסידרתי וכתבתי שהגוי מרצונו הטוב נותן ליהודי רשות ליכנס, הרי שאין זה תנאי, ומ"מ שוב כתבתי להדיא שהקונה או שוכר מודיע שמסכים להרשות לכל אחד דריסת הרגל או אפילו לגור ולהשתמש במקומות ששכר אף על פי שהם שלו לכל דבר ואין להם שמה שום זכיות בכל זאת מרשה להם בשלו כל זמן שלא יודיע להם להיפך. וכן בעל פה אחרי המכירה, אם מתיר להם הגוי ליכנס ומסכים לכך, יצאו מכל חששות. ולדעתי מצוה לפרסם דברינו הנ"ל לקיים המכירה בלי שום חששות בס"ד. (ועיין עוד במוע"ז ח"ג סימן רס"ט כמה חששות).

ומיהו הרוצה לציין תוך שטר מכירה גופא שהגוי מרצונו הטוב נותן לרשות ליהודי לעבור, יוסיף בשטר מכירה שנותן רשות "כל זמן שלא מודיע להיפך" ואם כן אין ליהודים שום זכות כלל בפסח שתלוי כל רגע ורגע ברשות העכו"ם שלא נתחייב כלל לתת רשות.

והשנה בעת מכירת חמץ עלה בדעתי לחשוש, שהגוי נתן כסף במזומן אבל לא במטבעות אלא בשטרי "באנקנויטען", ואין גופם ממון להרבה מגדולי הפוסקים, וא"כ כשם שבמלוה לא קונים במכר שצריך גופו ממון, ומלוה לא מספיק גם למכר כמו בקידושין, הוא הדין שטרות אלו של כסף היום לא מועיל לפוסקים אלו (עונג יום טוב סימן מ"ב, ישועות יעקב ח"מ סימן ע"ב, מחנה חיים (אהע"ז ח"ב סימן כ"ו) ושו"ת אורן תליתאי (סימן צ"ד וסימן צ"ה) ועיין ב"תירוש ויצהר" (סימן ק"י) שמאריך ומביא פוסקים שאסרו ופוסקים שהתירו, ואף דלא גרע ממנהג שנהגו בו הסוחרים, במכירת חמץ חוששין להשיטות שזהו רק מדרבנן ובמכירת חמץ שנהגין לצאת כל הדיעות, בודאי ראוי לצאת בכסף המועיל לכ"ע, וב"באנק נויטען" שגופן נייר בעלמא דלא שוה אפילו פרוטה, רק הבאנק הממשלתי התחייבו לכבדם וכמו שטר התחייבות, ואנן ילפינן דבעי' כסף לקנין מקרא דשדות בכסף יקנו, והוא הדין לשכירות, וראוי לחשוש שהקנין יכול לחול רק בכסף או שוה כסף שגופו ממון, ולא מצאתי ד"ז בפוסקים לחשוש במכירת חמץ כן, ומ"מ בקשתי מהגוי להוסיף ראנד אחד כסף, שעדיף שגופו ממון ושוה פרוטה, אף ששויו בשוק הוא מפני שמתעלה מפני טבעו וחותרם הממשלה כפי מחירו הנקוב במטבע, מ"מ גופו שו"פ לכה"פ. (עיין היטב ב"עונג יום טוב" הנ"ל).

Les mots du jour à apprendre :

Condition	תְּנָאִי
Droit de passage	זְכוּת דְּרִיסַת הַרְגֵּל
Papier, feuille	נִיָּר

Semaine veille de Pessah' - Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Haim Dan Patrick ben David

Relever les recommandations du Choulhan Aroukh Harav

שולחן ערוך הרב הלכות מכירת חמץ

הלכות מכירת חמץ

נדע בשערים המצוינים בהלכה, אשר הרבה מספרים הראשונים ז"ל לא יצאו לאור הדפוס עדיין בימי האחרונים ז"ל הט"ז ומ"א והנמשכים אחריהם, עד עתה קרוב לדורותינו אלה, כנראה בעליל מספר שיטה מקובצת על כמה מסכתות וכיוצא בו. ולזאת ודאי אין לסמוך להקל למעשה על הקולות שנמצאו בדברי האחרונים ז"ל, ובפרט באיסור תורה חמור כחמץ שהחמירה תורה בבל יראה ובל ימצא.

ומי שעולה על דעתו שמכירת חמץ הוא מדברי סופרים לפי המנהג שהכל מבטלין החמץ ואומרים כל חמירא ליבטל ולהוי הפקר כו', שגגה היא בידו, כי חמץ הנמכר אינו בכלל ביטול והפקר מאחר שדעתו עליו לחזור ולזכות בו אחר הפסח, כמבואר בתשובת הרשב"א בשם ירושלמי וכן פסק הרמ"א בד"מ ובפר"ח, ולזאת אם המכירה אינה כדת עובר עליו בבל יראה ובל ימצא, וא"כ י"ל בזה.

והנה עיקר דין מכירת חמץ לנכרי ודעתו שיחזירנו לו לאחר הפסח המוזכר בדברי הראשונים ז"ל והתוספתא דפסחים והירושלמי הוא במוכר במעות מזומנים ולא בהקפה, וחדשים מקרוב באו לתקן לכתוב והמותר זקפתי עליו במלוה כו'. וגם זה אינו מועיל לפי דעת גדולי הראשונים ז"ל, וכנראה בעליל ממ"ש בזה גדולי האחרונים מהרא"י ז"ל בתרומת הדשן, שלא מצא תקנה למכור בהקפה ולזקוף עליו במלוה ע"ש, ולזאת אין תקנה אחרת למכור בהקפה אלא להיות יד ישראל אחר באמצע, שלא יהיה לישראל בעל החמץ שום עסק בעולם עם הנכרי הקונה החמץ, ולא יהיה הנכרי נשאר חייב כלום לבעל החמץ אלא לישראל אחר שלא היה החמץ שלו עדיין מעולם, וגם החוב שנתחייב לו הנכרי הזמן פירעון הוא לאחר הפסח, כפי המבואר בנוסח זה השלוח אליכם, אשר מתוכו יוכל כל אדם לכתוב שטר מכירה, על מיני חמץ שיש לו, אשר אי אפשר לפרט כל המינים בכתב.

ועיקר הכל שיהיה ישראל בעל החמץ סבור וקיבול באמת שאם ירצה הנכרי ימכור כל החמץ במקח השוה שאפשר לקבל בעיר זו, דמאחר שהוא סבור וקיבול באמת במקח זה שאפשר לקבל ממי שירצה לקנות [ב]עיר זו הוי פיסוק דמים, וכמו באומר כדשיימוהו בתלתא או אפי' א', עיין ב"י חו"מ סו"ס ר"ו, הגם שידוע בו שלא יעשה כן, כי מאחר שמה שאינו עושה כן אינו אלא מרצונו הטוב שרוצה להחזירו לישראל ה"ז מכירה גמורה, כדאיתא בהדיא בגמרא פ"ה דב"מ דא"ל מדעתיה.

והנה אף גם במכירת החדרים אין מועיל כלום לזקוף במלוה לפ"ד גדולי הראשונים ז"ל, ואין תקנה אלא בשכירות, כפי המבואר בנוסח זה, וכאשר הארכת בקונטרס מיוחד על כל פרטי המבוארים בנוסח זה:

חתימת ידי דלמטה תעיד עלי כמאה עדים, איך שמכרתי לערל מוסר כתב זה במכירה גמורה וחלוטה בלי שום תנאי כל מיני חמץ שיש לי בחדר פלוני ופלוני המסומן במצרי'ו כו' כפי השער ומקח השוה שבעיר זו (ובכפר יכתוב כפי השער ומקח השוה שבעיר פלוני הסמוכה לכפר) לפי העת זמן דהאידינא שאפשר למכור כאן בעיר זו במקח זה, דהיינו כפי המקח שאפשר לקבל מהקונים שבעיר זו שיקנו במזומנים בכדי להוליכם למקום היוקר, או בכדי למכור כאן מעט מעט, כגון י"ש במדות קטנות שקורין שיינ"ק, וכן בשכר וכן בתבואה מחומצת וכן בשאר מיני חמץ, וכן כלים מחומצים שיש עליהם חמץ בעין. ובכלל סך הכל העולה מכל החמץ הנ"ל נכללו ג"כ במכירה זו חתיכות חמץ שימצאו בחדרים הנ"ל ואין עליהם מקח כלל ואין עליהם שום קונה והרי הן של הערל מוכ"ז בערך ס"ה הנ"ל. ומסך כל המעות שיגיע מהערל מוכ"ז בעד כל החמץ שבחדרים הנ"ל לפי מקח הנ"ל לאחר המדידה (או המשקל) הריני פוחת לו חצי רובל שירוויח לעצמו בעד טרחתו למכור החמץ במקח הנ"ל על מזומנים. ורשות בידו למכור אף גם תוך הפסח לערלים שבעיר או שחוץ לעיר ואפילו ביוקר ממקח הנ"ל והריוח שלו, וכן אם יבא יהודי מחוץ לעיר במוצאי יום טוב ויתן יותר הריוח שלו. והריני נתן לו ולכל הקונים דריסת הרגל בחצרי. וכבר מסרתי לו המפתחות לקנות בהם החמץ שבחדרים הנ"ל. וגם נתתי לו ידי על המכירה הנ"ל כדרך התגרים. וגם קיבלתי ממנו כל דמי החמץ עד פרוטה אחרונה, דהיינו שקבלתי ממנו א' זהב מזומן על עירבון שקורין זאדאטיק כמנהג הסוחרים, ועל המותר עד תשלום כל הסך שיעלה ויגיע מערל מוכ"ז לאחר המדידה (או המשקל) כבר קבלתי ממנו חתימת יד פלוני בן פלוני שנכנס בערב קבלן בעד הערל מוכ"ז, ונתחייב בקנין אגב סודר לסלק בעדו כל הסך שיגיע ממנו, אחר ניכוי חצי רובל וא' זהב הנ"ל, לזמן פרעון המבואר בחתימת יד הנ"ל. ומעתה נקנה כל החמץ לערל מוכ"ז מעכשיו ממש בקנין גמור לחלוטין בלי שום תנאי ושיוור כלל, ואין לי עליו שום טענות ומענות ופתחון פה בעולם, וכל המעות שיגיע ליד הערל מוכ"ז בעד החמץ כשימכרנו כולו או מקצתו ליהודי אחר פסח, או לערלים אף גם בתוך הפסח, מחויב לסלק הכל ליד פלוני בן פלוני החתום בח"י הנ"ל, ולא לידי כלל, אפילו פרוטה אחת. והחתום הנ"ל הבטיח להמתין לו כל היום אסרו חג באם שלא ימכור בפסח לערלים, בכדי שיוכל למכור ליהודים שבעיר (ובכפר ימתין ב' ימים בכדי שישע הערל לעיר הסמוכה למכור שם), בכדי שישתכר חצי רובל הנ"ל אם ירצה לטרוח, או שמא יבא יהודי מחוץ לעיר ויתן יותר ממקח הנ"ל. ואם לא ירצה הערל מוכ"ז לטרוח באלה אזי אפשר שהחתום הנ"ל יקבל ממנו בחזרה, ויתן לו ריוח דבר מועט כאשר יתפשרו ביניהם, ולי הח"מ אין לי שום עסק בזה. ועוד זאת השכרתי בשכירות גמורה לערל מוכ"ז את מקומות של כל החמץ הנ"ל, במקח א' זהב בעד כל חדר מהיום עד כלות יום או יומים (ובכפר ב' או ג' ימים) אחר הפסח, שיוכל אז למכור החמץ ליהודי שבעירנו או שחוץ לעיר הנ"ל. וקבלתי ממנו דמי השכירות הנ"ל במזומנים. וגם מסרתי לו המפתחות כד"ת. ואגב קנין שכירות החדרים יהיה קנוי לו כל החמץ שבהם ביתר שאת ויתר עז על קנין דלעיל. והרשות נתונה להעתיק מכתב זה בלשון רוסיא באיזה מקום משפט הקיר"ה על נייר הארבאווי ולשלם נתינת הקיר"ה להיות תוקף מכתב זה כתוקף קאנטראקט"ט הנעשה כנימוס ודת הקיר"ה, הן על שכירות החדרים הנ"ל והן על מכירת חמץ הנ"ל. ולראיה באתי על החתום היום יום י"ד ניסן פה כו'.

ולקרות נוסח המכתב הזה בלשון רוסיא באזני הערל, וגם נוסח חתימת יד מהערב קבלן, ולהסביר לו היטב כל הענין מראש ועד סוף. וזהו נוסח חתימת יד מהערב קבלן:

חתימת ידי דלמטה תעיד עלי כמאה עדים, איך שכל הסך שמגיע מערל פלוני בן פלוני ליהודי פלוני בן פלוני בעד כל החמץ שקנה ממנו בקנין גמור ומכירה חלוטה, במקח המבואר בשטר מכירה שמסר לידו, מחויב אני החתום מטה לסלק ליהודי הנ"ל לזמן פרעון, לא יאחר משני ימים אחר הפסח הלז, במזומנים, בלי שום טענות ומענות ופתחון פה בעולם, בעד הערל הנ"ל, כפי החשבון שיעלה אחר המדידה (או המשקל), אם ימכרנו הערל לאחרים, ואף גם אם לא ימכרנו כלל ואקבלנו ממנו בחובו הריני מחויב למכורו בעצמי לסלק לידי פלוני בן פלוני הנ"ל לזמן פרעון הנ"ל, אם לא שיתרצה מרצונו הטוב לקבל החמץ בפרעון חובו. וחייב זה קבלתי בקנין אגב סודר מיד פלוני בן פלוני הנ"ל, ולראיה באתי על החתום.

וככה יעשה באמת ישראל בעל החמץ, ליתן כנף בגדו שיאחז בו החתום, כנהוג בכל קנין אגב סודר. והדר בכפר יחידי ואין לו בן בעל מצוה ולא משרת שיוכל לחתום, ימסור המשרת הקולמוס ליד בעל הבית שיחתום שמו פלוני בן פלוני, אחר שיאחז בבגד. ומי שאין לו משרת יהודי כלל יסע לכפר שיש שם ישראלים או לעיר הסמוכה, ואפילו כמה ימים או שבועות לפני פסח, ויבקש שם מאיזה יהודי אוהבו שיתן לו חתימת יד על ערבות קבלנות כנוסח הנ"ל בעד הערל אשר בדעתו למכור לו החמץ, וגם יקנה ממנו בקנין אגב סודר כנהוג, שיאחז בבגדו להתחייב חיוב גמור כנ"ל, ובבואו לביתו ימסור חתימת יד הנ"ל מאוהבו ליד הערל כמו שעה ושתים קודם מכירת החמץ, ויאמר לו שחתימת יד זו שלח אוהבו הנ"ל בחסדו וטובו, שחפץ בטובתו שירוויח חצי רובל אם ירצה לטרוח למכור החמץ לאחרים, וכפי הסך שיתפשרו אם לא ירצה לטרוח כנ"ל, ואח"כ בשעת מכירת החמץ ממש לפני מסירת

המפתחות והשטר מכירה ליד הערל יבקש מהערל שימסור חתימת יד אוהבו הנ"ל, ואח"כ ימסור השטר מכירה והמפתחות, ויקרא לפניו השטר מכירה וגם מכתב חתימת יד הנ"ל, ויסבור לו הכל באר היטב כנ"ל. נכון הדבר אם אפשר שיהיה ערל הקונה עומד בצד וסמוך להחדרים שהחמץ בהם בשעה שמוסר לו המפתחות. ומי שיש לו שכר תחת הקרח שקורין מארצו"ע, ואם יוציאווה מתחת הקרח יתקלקל ויהיה הפסד מרובה, יכתוב בשטר מכירה הנ"ל, שהבנין שעל הקרח שקורין לידאוונ"א מושכר לו עד אחר הפסח והבור שבו הקרח מושכר לו עם הקרח לכל הקיץ, עד שיומכר השכר, ויפסוק לו איזה מקח השהו כמה רובל כמו שאפשר לקבל בעיר זו ממי שרוצה לקנות השכר במקח השהו, וגם לשלם שכירות כמה רובל בעד הקרח לכל הקיץ עד שימכור השכר, וסך הזה שיעלה ויגיע מהערל בעד השכר אחר המדידה ועוד כמה רובל בעד שכירות הקרח יהיה נכלל הכל בחתימת יד הערב קבלן הנ"ל, שנתחייב בקנין אגב סודר לסלק הכל לבעל החמץ במזומנים ביום או יומים אחר הפסח כנ"ל, והוא יקבל הכל מהערל שיקבל מאיזה קונה שבעיר אם ירצה להשתכר חצי רובל כנ"ל.

Semaine veille de Pessah' – lundi et mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Réfoua Chéléma de

Haim Dan Patrick ben David

L'acte de vente selon Rav Moshe Steinboukh

ספר מועדים וזמנים – רבי משה שטרנבור חלק ד' סימן רעט

סימן רעט

סדר מכירת חמץ והנוסח במלואו דהרשאה ושטר מכירה

נעתיק כאן בקיצור נמרץ הסדר דמכירת חמץ. וכן נוסח ההרשאה ושטר מכירת חמץ, אם כי אין תחת ידי נוסחאות שונות שתיקנו גדולי ישראל זצ"ל, וראוי לעיין היטב שמה גרענו איזה תיקון שנתפשט ונתקבל, ולהוסיף באנו ולא לגרוע, מ"מ הרואה יראה שבדברינו נוסח רצוי ומקובל לצאת בעזוהשי"ת מידי כמה חששות, ולמעין היטב מבואר בנוסח שנביא כמה חידושים. וסידרנו הנוסח לאלו שמוכרים בלי ערב קבלן, ושיש למנהגם ג"כ יסוד ועיקר בהלכה, אבל הרבה גדולים וצדיקים נהגו להוסיף ערב קבלן, והנוסח לערב קבלן מבואר בסוף ש"ע הגרש"ז, וכן לדבריהם צריכים להוסיף בשטר מכירה גופא שנביא דיש על הנשאר ערב קבלן, ואנו סידרנו הנוסח שלפנינו שלפי מצבינו היום מחוייבין לפרט ולהוסיף כמה דברים שהוספנו פה, והבאנו הסדר ונוסח בכל מיני הידורים להשלים בספר כאן עניני מכירת חמץ, וה' יצילנו משגיאות!

סדר המכירה

לו היטב בצורה ברורה שבאופן חוקי המכירה חל ונעשית שלו ממש לעולם בלי שום טענות ואיגו צריך להחזיר, רק יקיים תנאי החוזה לפי המבואר בשטר מכירה, ויכול להבטיח לו שכר הגון אך ורק לטירתתו וכמו שיבואר, ומסדר עמו שיגיע שעה או שעתיים לפני המכירה בערב פסח, שמא מאיזה אונס לא יבוא והרב יצטרך אחר.

בינתיים הרב מסדר כמה שטרי הרשאות עם נוסח מלא, ושכל אחד יחתום שמו למטה, וגם מעבר לדף למעלה, כתוב „שטר הרשאה למכירת חמץ“. וכן חותמים בעוד דפים כשהם תפורים או דבוקים לגוף ההרשאה דוקא, ועוד מכין הרב ניירות או מחברות וכדומה שמפרט שם אצל כל אחד שמו וכתובתו והמקומות שמוגז בהם החמץ. מהו

זמן קודם הפסח הרב מחפש לעצמו מי שהוא ודאי גוי (ושאינו סומך על שלחן אביו), ומסביר לו ממנהג ישראל הרבה דורות, שלפני הפסח מוכרים כל סוגי החמץ לנכרי, ומשכירים המקומות שמוגז בהם החמץ, וקורא ומתרגם לו נוסח שטר הרשאה ומכירת וסדר המכירה, ומסביר לו היטב עד שהגוי מבין כל דבר ודבר, ולא יהיה לרב המוכר שום בעיות בערב פסח כשמוכר, ומסביר להגוי שבזה המקומות הושכרו, והחמץ נמכר לו לגמרי בחוקי המדינה ותורת ישראל, אבל יכול להוסיף לו, ובפרט עכשיו זמן קודם המכירה, שכמעט שלא קרה בפועל שהגוי יחזיק לעולם בהחמץ וישלם, מפני שחמדי ישראל קונה ממנו בחזרה אחר פסח, דעיקרו דישאל אסור להם שהחמץ יהיה ברשותם ובעלותם בפסח, אבל מדגיש

כו

מועדים

סימן רעט

זמנים

החמץ שמוגח שם לפי השערות, והמחברות מוסר נמי לנכרי בערב פסח, ואם הרב אינו לברו הכותב ומציין, רק יש לו גם כן אחרים באי כחו, מסביר להם היטב אחריותם ומה להם לעשות, שכל הבא שואלו שמו וכתובתו איפוא מוגח החמץ. פרטי החמוצים לפי השערות, ורושם הכל בחוברת וכדומה, וכן שואל אותו אם יש לו מגיות (בבורסה „שרס“) ורושם אם יש לו א) ואחר כך השליח גותן לו סודר וכדומה משלו להגביה שבזה יחול ההרשאה, והמוכר הותם ביטור ההרשאה והולך לו.

בערב פסח הרב מוזמין לכל הפחות עוד שנים שאינם קרובים לו שיהיו עמו כעדים להמכירה, ויש נהגין לדקדק שהמכירה גופא בשליטה, והרב מציין בגוף המכירה שנעשית בשלשה והגוסח אנו הח"מ כבית דין, והגוסח בליכון רבים, אבל אין זה מעכב, רק העיקר יהיו שנים עכ"פ יהם עדים המאשרים מסירת השטר ושנעשו הקנינים, וכן שהגוי הבין המדובר, ובפרט כשהשטר בלשון הקודש ומסבירים לו תרגום הדברים, יכול לטעון שאין למכירה שום תוקף שלא הבין כלל הדברים, והרב תירגם לו שלא כגוסח העיקרי, אבל אם יש עדים החתומים שמאשרים ששמע והבין הכל יש לשטר תוקף יתר בדיני ישראל וחוקי הממשלה, והעדים חותמין בגוסח שנביא, וכבר הבאנו שבגוסח שלנו אנו מציינים כדעת אלו שלא מצרפים ערב קבלן להמכירה, שזה גם כן מנהג גדולי ישראל ותיקין, אבל הרבה גדולים וצדיקים מוכרים עם ערב קבלן, והגוסח בזה כבר נדפס, רק יש להוסיף גם בגוף שטר מכירה שנביא, שעל הנשאר יש ערב קבלן והכל א"ש.

בערב פסח הרב מגיע לפני שעה החמישית שאסור באכילה, אף שהמכירה גופא כדאי לבצע בהתחלת חמישית דוקא, ראשית שמא יבואו עוד אנשים למכור, ועוד שמוכרים נמי מדין זכייה, (דבר שמוכר נמי מדין זכייה וכשטר מכירה שלנו, מקיים לפעמים מצוה רבה מאד להציל אנשים מאסור בל יראה) אבל, מדינא דגמרא זכייה למכור היינו עכ"פ לכתחילה בחמישית דוקא, והרב לוקח יחד כל ההרשאות ומחברות ושטר מכירה כרוכים ודבוקים או תפורים יחד, ובא לגוי ואומר לו הבאתי פה השטר מכירה, וכן קשור יחד עמו הרשאות מאנשים וחברות שאני מוכר בשבילם, וכן צירפתי להרשאות מחברות או גיירות עם השם וכתובת של כל מורשה, וכן איפוא החמץ נמצא, עם השערה דידתו מהו

החמץ שנמכר שם, ואם כי אין זה מדוייק דוקא, צירפתי לך שיהיה לך מושג לערך מה קניית ואיפוא החמץ נמצא.

הרב לוקח מהחבילה שטר המכירה, ואומר לגוי אף שקראתי לפניך הגוסח לפני זמן, רצוני לקרוא לפניך עוד פעם ההרשאה ושטר מכירה, ואם כתוב בעברית אומר לו אני נאו מישהו שם) יתרגם לך הדברים, וקורא ומתרגם ההרשאה ושטר מכירה, ואומר להגוי אתה מבין הכל ומוכן לשכור המקומות ולקנות ככל המבואר בשטר מכירה והרשאה, הגוי עונה הן, והרב אומר לו אם כן עליך לשכור ולקנות בכל מיני קנינים ולפנינו עדים שיעידו על הכל שנעשית כהוגן. ועכשיו הרב אומר לו שיעטרך לתת פעמיים כסף במוזמנים כהתחלת פרעון, ואם הרב מסדר שהגוי גותן בכל פעם שיעור כסף להתחלת פרעון שיגיע לכל הפחות פרוטה לכל אחד ואחד מהאנשים הרשומים בשטר הרשאה, ומחשב לזוגמא המטבע הכי קטנה גרוש או סנט וכדומה לפי מספר האנשים, ואפילו אין לגוי כ"כ כסף, אחד מהעדים או יושבים שם יכול לתת לו בהלואה, או המכירה בהידור טפי ובלי שום פקפוק, אבל אפילו הגוי יתן פרוטה אחת בכל פעם מן הדין סגרי, ובפרט לפי הסדר שנביא שמתחייב בפיו להנשאר, ולכן הרב מתחיל ואומר לו שיתן קצת כסף במוזמן להתחלת פרעון כנהוג, ושיתחייב על הנשאר, ובוה בכסף מוזמן ובהוב שתחייב, כל המקומות שכורים לך, ואגבם תקנה בקנין גמור החמץ וכל דבר שאתה קונה ע"פ השטר המכירה, הגוי גותן להרב מקצת כסף שזהו להתחלת פרעון, ואומר שזהו להתחלת פרעון, ובכסף זה וכן בחוב שאני מתחייב לשלם הנשאר, המקומות שכורים ואגבם החמץ וכל דבר המבואר בשטר מכירה, והרב ממלא ביטור מכירה במקום חלק לזה הסכום ששילם.

ואחר כך הרב אומר לו תן עוד מקצת כסף להתחלת פרעון לקנות בכסף שתתן וכן במה שאתה מתחייב לשלם הנשאר, החמץ ומגיות וכל המבואר בשטר מכירה, והגוי גותן עוד פעם כסף ואומר בכסף זה וכן במה שאני מתחייב לשלם הנשאר, קנוי לי החמץ וכל המבואר בשטר מכירה, והרב ממלא ערב פסח בשטר מכירה הסכום ששילם, ועכשיו הרב אומר לו מאחר ששכרת המקומות, תקנה המוגח שם בקנין חצר, והרב מבקש מהגוי למסור לו כובע שלו או מטפחתו לקנות בכך החמץ וכל הנקנה לו בשטר מכירה, הרב אוהו בבגד ואומר לו בזה נקנה לך הכל, והרב אומר

אם לבעלים אינו פסח מוכר המגיות ואין לחוש כלל. ובמכתב מהגאון וצדיק רבי ישראל סלנטר זצ"ל מתיר ריבית בבאנק דאולינן בתר רוב, ומפלפל בדין ממונא לא בטל ודבריו צ"ע טובא ואכ"מ. אבל בגידון דידן לע"ד ברור שמפני חלק דישאל במגיות לא נאסרו דלא מהני המכירה, ועיקר המכירה רק להפקיע בעלותו שלא יעבור בבל יראה, ומוכר כשבעלים אינו פסח וא"ש, ומ"מ צ"ע במפרשים בד"ו.

א) הן אמת דאף אם מוכר לנכרי המגיות שלו, הלוא מצוי שלחברה רכוש דחמץ באירופא או בהודו, ובשעה שמוכר, במקום החמץ הוא פסח, וא"כ לא מהני המכירה וכמו שביארנו בח"ג סי' רס"ט סק"ד ע"ש, וא"כ לכאורה ראוי למכור המגיות יום לפני ערב פסח וצ"ב, ולע"ד נראה דאף אי בעלמא לא מהני מכירה אי במקום החמץ לחוד פסח דנאסר בהנאה, במגיות בשביל חלק הישראל לחוד לא נאסר, כיון שעיקרו דעכו"ם ואינו קרוי על שם ישראל בטל, ולכן

מועדים

סימן רעט

זמנים

כו

להגוי שבזה נגמר המקת, ושוב אומר הרב להגוי אצל סוחרים נהוג בגמר מקת לתת יד זה לזה לגמר המקת ונותנין זה לזה יד.

ועכשיו הרב אומר לו שבהודאתי עכשיו לפני עדים ובחתימתי בשם מורשי, הודאה גמורה שהכל הושכר ונמכר לך וזהו ג"כ קנין „אודיתא“, ושוב הרב לוקח ההרשאות ומחברות שכולם קשורים דבוקים או תפורים יחד, ומתברר לכל זה השטר מכירה בנייר דבק וכדומה וחותם ואומר לגוי לחתום, הגוי חותם והרב אומר לו הנני מיסר לך כל אלו (הרשאות, מחברות עם הפרטים, ושטר מכירה) ובנה נקנה לך הכל ונגמר המקת ומוסר לו כהנ"ל.

אמנם מנהג הסוחרים שבעסק רציני יש לכל אחד העתק מהשטר, ולכן כדאי שלרב עוד העתק חתום מהשטר מכירה, ואומר לגוי שיישאר גם לי העתק מכל העסק, והרב חותם על ההעתק וכן הגוי, והגוי מוסרו לו, ועכשיו מבקש הרב מהעדים לחתום בשטר גופא למטה בשני ההעתקים,

או בשטר אחד, שהכל נמכר והושכר כדון, וחותמים ומוסרים אחד להרב ואחד להגוי והרב אומר לגוי גמרנו בזה הכל, ומעכשיו תדע שהמכירה בתוקף והכל שלך, ומ"מ אם ירצה יכול גם אז לומר לגוי היות שהטרחתי לך בכל מיני טירחות לבוא כ"כ מוקדם ושאר מיני טירחות, אני משלם לך כשכר טירחא לזה כך וכך, וכן יכול לומר לו שבמוצאי פסח תבוא ונראה היאך הענינים.

במוצאי חג הפסח העכו"ם בא ורצוי שיבוא רק אחרי שודאי צאת הכוכבים גם לשיטת רבינו תם, שרבים בהעיר אולי מחמירים כמוהו, והרב אומר לו האם אתה מוכן באמת לשלם הכל, הגוי אומר לו שלא צריך, והרב אומר לו הנה לך כך וכך כסף, וכן אתה לא צריך לשלם החוב שלך, ובזה אנחנו קונים הכל בחזרה ממך, הרב נותן לו כסף, וכדי לתת חוקף גם לעסק הזה מבקש בחזרה השטר מכירה שלו, או מבקש מהגוי לחתום שכל מה שקנה בערב פסח קנו עכשיו ממנו בחזרה, והגוי הולך לו.

נוסח שטר הרשאה

אנחנו החתומים למטה או לעבר הדף, ובניירות הדבוקות או תפורות בזה, בחתימת ידינו, או במסירת הקולמוס, או על ידי שולחינו, וכן החברה או שותפות שאנו החתומים נציגם שלוחם או באי כחם, נותנים בזה הרשאה להרב מהעיר או שלוחו או בא כחו, שימכור בשמנו או בשם האנשים, חברה, או שותפות שאנו נציגם, בכחו למכור כל מיני חמץ ותערובות חמץ שלנו או של ישראל אחר הנמצא ברשותינו, או חמץ שקבלנו עלה אחריות ובפקדון או משכנתא אפילו מנכרי, או הגישלח על ידינו למקום אחר ונמצא בדרך או במחסנים ספינות רכבות ואוירונים כדומה, וכן הנשלח לנו ונמצא במקומות האלו הכל אנו מוסרים לו בהרשאה זאת הכח למכור.

ואלו הם דוגמאות מהחמוצים ומיני חמוצים שאנו מרשים אותו בזה למכור לעולם: חטים, שעורים, כוסמין, שבלת שועל, שיפון, קמח, כל מעשה אופה בחמץ, מצות שנתחמצו, שמרים ומיני ת, גנקיק, יין שרף ומשקאות חריפים שמעורב בהן חמץ, שכר, חומץ, ממתקים, מאכלי אדם או מאכלי בהמה, תבואה יגדלה ואינה צריכה לקרקע, חמץ הדבוק בשק או כלים וכו', וכו', והאמת היא שכל מה שהלב יכול לחשוב והפה לדבר שיש בזה חשש חמץ או תערובות חמץ אפילו נוקשה, מאכלים או משקאות, מוסרים אנו כח לרב הנ"ל למכורם, כל הנמצא ברשותינו עד שעה חמישית וחמישית בכלל, בערב פסח שנת בבתינו ובגבולינו או במקומות אחרים ואפילו מעבר לים, וכן מוסרים אנו לו כח להשכיר החדרים, חנויות, גוזזטראות, רפתות, ארוות, חצרות, שדות, מרתפים, בורות, עליות, כלים, ושקים וכו' וכו' מקומות שנמצא בהם החמץ או תערובות שהבאנו ישכיר מערב פסח לזמן שירצה אבל רק עד סוף חודש ניסן לבר.

והנה אם יש לנו איזה מגיות ("שרס") בחברות בערבון מוגבל, ויש לנו בזה איזה זכות או בעלות בחמץ מאיזה מין או סוג שהוא וכמו שפרטנו הכל למעלה, מוסרים אנו בכח הרשאה זאת לרב או באי כחו למכור המגיות, ובשטר מכירת חמץ שיסדר הרב, כל התנאים שיקבע חל עלינו, בכל אופנים יהיה בלי שום טענות, בין בדיני ישראל או בערכאות, ואנו סומכין על הרב למכור החמץ וכן להשכיר המקומות שנמצא בהם במחיר שיקבע, ואפילו פוחת בשלישה אחוז למאה או יותר ממחיר השוק לסיטונאים, ואפילו בלי אחריות מהקונה על דמי המחיר, וכן הרשות בידו לקבל כתשלומין מקצת ולזקוף הגשאר כמלוה, וכל מה שיעשה הרב או ב"כ אין לנו כח או זכות לטעון לתקוני שדרתיך ולא לעוותי, שבחתימת ידינו יכול לעשות בשלנו כמו בשלו ממש, ויכול לתת להשוכר מקומות שמונח בהם חמץ דריסת רגל דרך בתינו או חצרות שלנו שיגיע למקום ששוכר או קונה, וכן יכול לקבל מאתנו בכל עת שירצה המפתחות למקום ששכר, והרב יכול להשכיר או להקנות בכל הקנינים שירצה, בכסף במקצת מזומנים והשאר זוקף כמלוה, או התשלום כולו כמלוה, והמזומנים שהרב יקבל נותנין אנו לו בשכר טרחתו, וכן יכול להקנות ולהשכיר בכל הקנינים שטר, חצר, חליפין, אגב, סיטומתא ואודיתא ובכל הקנינים המועילים, הכל כפי שיחליט הרב או ב"כ כאמור, ולא יופסל השטר הרשאה לא בחסר ולא ביתר ולא בטשטוש, ובפירושו הותנה שאפילו השליחות לא מועיל לאיזה דבר או לאחד מן המרשים בזה למכור, זה לא יפסול ההרשאה במקום שמועיל, ויד הרב כדינו ממש לכל עניני השכירות או המכירה.

כ"ז נעשה בקנין אגב סודר ובאופן המועיל והכל שריר וקיים בעיר

עד י"ד ניסן שנת

נאום

נאום

נאום

זמנים

סימן רעט

מועדים

נוסח שטר מכירה לעכו"ם דחמץ

אני התחום מטה בהרשאה מאנשים הנקובים בשמותם בשטר ההרשאה אשר קשורים או דבוקים או תפורים לשטר מכירה זאת, אשר הרשו אותי למכור עבורם או שולחם או שותפם או חברה שהם נציגם כל מיני חמץ או תערובות חמץ, בין אוכלין או משקין, שנמצא ברשותם בביתם וגבולם או במקומות אחרים, וכן חמץ של ישראל אחר הגמצא ברישותם, או אפילו של נכרי שיש להם עלה אחריות, או אצלם בפקדון או במשכנתא, וכן חמץ שלהם או באחריותם הנמצא במחסנים ספינות רכבות ואוירוניס וכדומה, וכן הנשלח להם ונמצא במקומות כאלו, וכן הרשו אותי להשכיר החדרים, חנויות, מחסנים, מרתפים, גוזזטראות, עליות, ארונות, ואוצרות, הצרות, שדות, ובורות, שקים, וכלים, שנמצא בהם חמץ או תערובות חמץ, במדינה זאת או במדינה אחרת אפילו מעבר לים, וכן להשכיר הרפתות וארוות מבהמית חיות וסוסים שלהם.

ואני משכיר למר מעיר כתובת כל המקומות הנ"ל שנמצא בהם חמץ או תערובות חמץ מעכשיו לעטרה ימים, וכן מכור לו למר המכונה מעכשיו בשטר מכירה זאת, „הקונה“, מכורים לו כל מיני חמץ ותערובות חמץ שיש לכל אחד מהם ברשותם ביתם וגבולם או במקום אחר או בדרך להם הכל לפי המבואר בשטר מכירה זאת, ובזכותי לבצע השכירות ומכירה שמינו אותי לשלוחם וכמבואר בשטר ההרשאה.

והיות שיש אנשים שותפיות וחברות בעיר וכפר ובמקומות הסמוכים וכדומה שאני הרב שלהם, רק מאיזה סיבה שהיא לא מכרו חמצם, או מכרו ושכחו שיש להם מניות או חמץ, אני מוכר כאן מעכשיו מדין זכייה גם החמץ שלהם, וכן המניות שלהם בהברות עם רכוש דחמץ, ומשכיר המקומות שמונח בהם החמץ כאלו הרשו אותי להדיא לכך, וזכותי לבצע המכירה על פי דת ישראל מדין „זכין לאדם שלא בפניו“, והוסכם בינינו דבמקום ספק אם היה זכייה בשעתו והקונה כבר זכה ונתחייב בתשלומיו, הקונה מסכים שהרב לבד הוא שיכריע בדבר זה.

והוסכם בינינו שהמחיר עבור שכירות המקומות וכן קניית החמץ יושם ע"פ מוכחין שיקבע אך ורק ע"י הרב שהוא הנציג של המוכרים, והם יקבעו אחר מדידה ומשקל, ועד סוף י"עה חמישית היום ערב פסח הקונה בעצמו יכול למדוד ולשקול, ואם עד אז לא עשה כן, המוכחין לבד ימדדו וישקלו, והם שיקבעו המחיר כבשעת המכירה בשיק הסיטונאי למי שמשלם במזומנים, אבל ינכו כאן לטובת הקונה ימי אחוז למאה, ובמקום שאינו ידוע או קשה למומחין לקבוע המדה או משקל או מחיר, המוכחין לבד יקבעו התשלומין בזה, והקונה מצהיר מרצונו הטוב שלמוכרים נאמנות גמורה אפילו כלי יבועה, וסומך עליהם כה קנה בשטר מכירה זאת, והכריתה או משקל וקביעות המחיר אינם מעכבין המכירה, שחל מיד בקנינים שנעשו בכל אופן, והקונה נתחייב לפי החוזה.

והוסכם שאין למוכרים שום אחריות כלל או חיובי שמירה על החמץ מעת המכירה, וכל האחריות אפילו דאונסין על הקונה לבד, והתשלומין הקונה צריך לשלם מיד כשימכור אפילו תוך הפסח, או אם לא ימכור, ישלם במזומנים יום אחר חג הפסח, ואם ירצו המוכרים רשאים לקבל אחר הפסח כתשלומין להחוב החמץ גופא, אבל אופני התשלומין הם התחייבויות מצד הקונה, אבל אינם מעכבין המכירה גופא שחל בכל אופן בקנינים שנעשו ובתנאי החוזה וכמו שהבאנו. המוכר מצהיר בשם מרשיו שהזכות לקונה לקבל בכל עת המפתחות, וכן לעבור דרך דירתם למקומות שיזכר, והקונה מרצונו הטוב מצהיר שהוא מוסר רשות דריסת הרגל למוכרים ובאי כחם במקומות שיזכר.

ומכור לנכרי בשטר מכירה זאת כל סוגי המניות שיש למורשים באיזה חברה בע"מ שאסור להחזיקם בפסח, שיש להם בזה בעלות או זכות בחמץ בפסח, ומעכשיו מניות הללו מכורים בשטר זה ובכל הקנינים המועילים להקונה, ואף אם על פי חוק אין למכירת מניות תוקף אלא אחרי שרשום בהחברה גופא או בבורסה וכדומה, הוסכם בינינו שמיד בחתימת

זמנים

סימן רעט

מועדים

החווה ובקנינים הנעשים ובגמירות דעת המוכרים, אין להם שום זכות עוד במניות הללו ששייכים מעכשיו להקונה, והמוכרים מתחייבים מעכשיו שמיד כשידרוש הקונה לרשום המכירה באופן המועיל ע"פ חוקי המדינה והחברה וכפי מנהג הסוחרים יסדרו הדבר, ושניהם מוותרים בזה על זכותם לערער על המכירה מפני שלא נעשה באופן חוקי המועיל, ומעתה במסירת השטר ובקנינים שנעשו מכירת המניות שריר וקיים, ותנאי התשלום להמניות הכל כפי תנאי חמץ הנמכר וכפי שהבאנו למעלה.

ואלו הם החמוצים ותערובות חמץ שנמכרים בזה לקונה: חטים, שעורים, כוסמין, שכולת שועל, שיפון, קמה, כל מעשה אופה בחמץ, אטריות (לוקשען), ביסקויט, מצות שנתחמצו, שמרים, מיני דייסות, נקניק, סובין, יין שרף, בירה, משקאות בחמץ חריפים ושלא חריפים, חומץ, ממתקים, עמילן, רפואות בתערובות חמץ, תמרוקים, צבעים, מאכלי בהמה, חטים שגורעו תוך ג' ימים לפסח, או תבואה שגדלה ואינה צריכה לקרקע וכו' וכו' כל מה שהפה יכול לדבר והלב לחשוב שיש בהם חמץ או תערובות חמץ, ואפילו פירורים, או חמץ שנדבק לכלי או שק, שלגו ובאחריותינו וברשותינו ושנמצא במקום אחר הכל מכור להקונה.

והקונה זוכה מעכשיו בשכירות המקומות, וכן קנה כל החמץ והמניות, הכל כפי המבואר בשטר זה קנה ע"פ דת תורתנו הקדושה וחוקי המדינה, והיינו בקנין כסף ששילם עכשיו לפני חתימת החווה סך כהתחלת פרעון עבור שכירות המקומות ואגב יקנה החמץ, והשאר הסכימו שיוקף עליו במלוח, והסכום ששילם ינכה מחובו, ובכסף שנתן וחוב שנתחייב ובקנין אגב שכן קנה הכל, שוב נתן עוד פעם כסף כהתחלת פרעון עבור החמץ ומניות, בסך והשאר הוסכם שיוקף עליו במלוח, ובכסף שנתן וחוב שנתחייב קנה החמץ ומניות, וקנה גם כן בקנין חצר, חליפין, אודיתא, ובמסירת השטר, ובקנין סיטמתא שנהגו הסוחרים, כל דבר בקנין המועיל יקנה ובקנין שאינו מועיל לא יקנה, וקנין שאינו מועיל לא יבטל המועיל, או דבר שלא חל הקנין, או שנתבטל הקנין, או אחד מהמרשים, או שאינו נמצא ביד המרשה, לא יהיה בטל הקנין בשביל זה מטא דבריים ושאר אנשים.

והקונה מצהיר מרצונו הטוב שאפילו אם לפי חוקי הממשלה לא חל המכירה, או בזכותו לבטלו, הוא מסכים שיחול המכירה לפי דיני ישראל ע"פ תורתנו הקדושה, ואין לו שום טענות ודין דברים על המכירה כלל שהכל נעשה בהבנתו ומרצונו הטוב.

ומעתה בהאמור למעלה השכירות ומכירות חלו, והכח לזה ההרשאה ובניירות הדבוקות או תפורות או קשורות לה, ודין זכיה, הכל קנה מעכשיו למר והוסכם שתוקף שטר זה כאלו נעשה בערכאות, ושלא יגרע כחו ולא יופסל בשום ריעותא שבעולם, וכל דבר שמוספקין אנו בלשון השטר יהיה גידון לייפוי כח הקונה, והקונה יכול להעתיק השטר לכל לשון שירצה, והוא מודה שמבין תוכן השטר ופעולתו בזה, והכל נעשה באופן המועיל בקנין אגב סדר דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי.

חתימת ידינו כ"ד ניסן שנת
המורשה
הקונה ושוכר
בשעה חמישית לפי מנין השעות מעמוד השחר.

נוסח לעדים לחתום (בשטר גופא למטה או בשטר אחר בשני העתקים)

אנו החתומי מטה מאשרים שאנו עדים שראינו הרב בשם מרשיו מכר למר כל מיני חמץ והשכיר המקומות שמונה בהם החמץ בקנינים כהלכה מדין תורה חזוקי הממשלה, ושני הצדדים הבינו תוכן השטר והקנינים וחתימות מרצונם הטוב ושריר וקיים.
ערב פסח שנת

עד

עד

Biographies:

Mishnei Halakhot - משנה הלכות

Rabbi Menashe Klein (aussi connu comme Menashe Hakatan) est né à Irlyana en Tchécoslovaquie en 1925 d'une lignée de Rabbanim. Il a étudié auprès de son père et dans les Yeshivot de sa ville. Déporté à Auschwitz-Birkenau, Auschwitz-Buna et à Buchenwald, il est resté le seul survivant de sa famille. Après avoir été transféré en France au Préventorium d'Écouis, lieu de transit mis à la disposition de l'Œuvre de secours aux enfants, il émigre aux États-Unis en 1947 où il continuera son étude. Peu de temps après il reçoit sa Smikha du Admour de Tsanz et d'autres Guedolim, et débute son enseignement à grande échelle. Fondateur et Roch Yéshiva de Beit Shearim, il fut Rav d'une grande Kehila à New-York (Borough Park, au Sud de Brooklyn), et entretenait des liens très étroits avec les Rabbanim des Etats-Unis puis d'Israël. En 1987, Il fonde une Kehila à Ramot à Jérusalem en tant qu'Admour. Il y décède le 28 septembre 2011 et est enterré à Safed près du Ari Z"l et de Rabbi Yossef Karo. Son responsa, le Mishnei Halakhot composé de 19 volumes, est un des nombreux ouvrages que le Rav a écrits sur toute la Torah.

Betsel Hahokhma – בצל החכמה

Rabbi Betsalel Shtern est né en Hongrie en 1911 d'une lignée de grands Rabbanim. Il étudia dans plusieurs Yeshivot dont celle de Presbourg. Depuis sa jeunesse il est reconnu comme un Talmid Hakham. A 27 ans il commence à écrire des réponses Halakhiques, puis devient Rav de différentes communautés. Il est rescapé de la Shoah, et en 1949 il émigre en Italie et fonde une Yéshiva à Rome. Il apporte une aide spirituelle importante aux rescapés des camps. En 1954, il est appelé à diriger la Kehila H'aredit de Melbourne en Australie, et il y fonde une Yeshiva et développe énormément les institutions en place. En 1968, il devient Rav de la Kehila Haredit Mah'zikei Hadat à Vienne (Autriche) jusqu'en 1982, puis il fait son Alya à Yeroushalaim où il devient Roch Kollel « Ahavat Tsyonn », et y décèdera en 1989. Il est enterré à Har Hamenouhot parmi les Rabbanim.

Liste des 88 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot

1. Birkot Hatorah
2. Choméa Kéoné
3. Arévout
4. Kavana dans le Chema
5. Position pour le Chema
6. Méah Brah'ot
7. Amen Yetoma
9. Les quantités pour les Brah'ot
10. Les Brah'ot de consommation
11. Brah'a Chééina Tsrih'a
12. Ikar Vétafel
13. Mééin Chaloch

14. Brah'a sur un interdit
15. Anigrone
17. Birkat Haguefen
18. Natei Inchei
19. Birkat Haréah'
22. Les jus
23. Trima
24. Pat Kisnin (1)
25. Pat Kisnin (2)
26. Les Apéritifs
27-31 Zimoun
32. Tefilat Haderekh

33 -34. Birkat Hagomel
38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit
39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli
40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot
41. Hatov Véhamétiv sur le vin
42. Cheva Brah'ot (1)
43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot
46. Birkat Halevanah
47-49. H'azarat Hachats'

Souguiot sur les H'aguim

Hanouka
8. Emplacement de la Hanoukia
44. Ner Ich oubeto
45. Ner Ich oubeto (2)

Pourim
16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
85. Zakhor et Méh'iyat Amalek

Pesssah
20. Biour H'amets
58. Bedika des miettes
86. 87. 88. Vente du Hamets

Sefirat Haomer
21. Un seul grand compte

Roch Hachana
35. Les trois Livres

Soukot
36. Mitstaer

Souguiot générales

37. Bal Tossif
50. Tokh Kédé Dibour
51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera
53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o

54. Mitsvot lav lihanot nitanou
55-56. Mitsvat Assei
Chehazman grama

57. Zerizim makdimim lemitsvot
71. 72. Haossek Bamitsva
Patour Minhamitsva

Chabbat – Melekhet Mah'chevet

59. 60. 61. Mit'assek
62. 63. 64. Davar Chééno
Mitkaven

65. à 68. Psik Récheh
69. 70. Melakha chééina
tsrikha légoufah

75. 76. 77. 78. 79. Grama
80. Chinouy

Hachkafa- pensée juive

81 à 84. Tsaar Baalei Haim

Yorei Dé'ah

73. 74. Maaser sur les gains